ПЕТ

- Значи, вие сте братя, така ли? - пита Мима, докато келнерите от "Коларац" вдигат столовете върху масите. Затварят.

- Приятели... - отговарям гордо.

- Най-добрите на света?

Кимнахме с глави.

- Аз си нямам никого! - каза Мима. - Страшно мразя да дружа с момичета! Изобщо, мразя жените! Аз съм единаче - сигурно това е причината. Хей, да ви стана ли нещо като сестра? Да ви стана ли нещо като сестра?

Съгласихме се да ни стане нещо като сестра, криейки в главите си тайната надежда, че някой ден, когато и да е, все пак ще се стигне до кръвосмешение.

- Готово! - казах. - Ще ни бъдеш нещо като сестра!

- Наистина ли?

- Наистина...

- Да отпразнуваме, а? - предложи Мима. - Ще ви заведа да пийнем в "Лотос". Пълна съм с мангизи...

Отвори дамската си чанта и, наистина, беше до горе пълна със смачкани банкноти, които се смесваха с грим, пудриери, кърпички и диви кестени, събрани в някой парк. Този сладък хаос на момичешките чантички! В него е скрита тайната на женствеността.

Тръгнахме надолу по Кнез Михайлова към "Лотос". Мима вървеше между нас. Беше й студено и пъхна ръцете си в джобовете ни. Лявата в джоба на мантото ми, дясната -

в джоба на панталона на Але, защото тази нощ Але носеше якето си без джобове.

- Боже, колко е хубав! - възхищаваше се тя на Але. - Но ти имаш по-хубави очи... - добави, за да ме утеши.

Изведнъж се разтрепери. Погледът й се изцъкли, а ноздрите й се разшириха. Изскубна ръката си от джоба на Але:

- Не, това не! Не го искам!

- Защо?

- Защото не искам.

- Добре - каза той.

Тя върна ръката си в джоба му:

- Бъди добър! - каза.

- Какво става? - запитах.

- Няма значение! - каза Але. - Нищо.

- Нищо - каза Мима.

Влязохме в "Лотос" - право в топлото, лепкаво гърло на дима, саксофоните, пудрата и парфюмите. Само бях чувал за това място: "Лотос", "Кристал", "Мажестик", "Клеопатра" и "Руски цар" - пет нощни храма на порока, блудството, прахосничеството и авантюрите.

И отново се появиха неприятности с облеклото ни.

Човекът на вратата каза: "Господата не могат без вратовръзки!", но не направи на въпрос, когато Мима поиска да наеме две вратовръзки за нас. Вързахме ги ей така, над пуловерите; това бяха две от най-омазнените и изтъркани вратовръзки в тази част на Европа. Бяха вече хлъзгави от ползване. Моята раирана, а на Але тъмносиня.

И тук, сред контрабандисти, дежурни ченгета, амбулантни търговци и мошеници, прецъфтели бар-дами и търговски пътници, седим ние тримата на малка кръгла мраморна маса, до самия край на осветения кръг. Мима е нафиркана и развеселена, Але и аз - уплашени. По стените на

кръглата зала се излежават сирени с криле на лебеди. Пред нас има три дългошиести бутилки бяло вино. Сярата ми щипе гърлото, докато пия и чувствам, че тъмнината на "Лотос" ме изсмуква, а колоните започват да се въртят, сливайки се в шеметна стена на смъртта.

От вчера не съм хапнал нищо. Чудно, когато си гладен, никой не те кани с ядене - всички те карат да пиеш!

Искаше ми се да умра на тази маса. Сернистото вино отлично върви със съжалението, което изпитвам към себе си. Потната Мимина ръка е единственият ми пътеводител през това преддверие на ада, в което лъщят хлъзгавите тела на мароканците върху подиума - те изпълняват земна гимнастика, а ги сменя жената-маймуна, чието обезобразено лице ме гледа някъде изотгоре, между разкрачените крака и попукалите се шевове на трикото; след това пък: "Майсторът на ударните инструменти Боби Морено с петгодишния си син!".

Облива ме вълна от радост, струва ми се, че съм без тегло и че удрям изопнатия барабан под съпровода на мексиканското трио "Ла пиконера". В тази задушна кутия, значи, Белград криел тайнствените си подземни вълшебства. Онова провинциално градче, в което някога живеех, ми прилича на далечна, вече избледняла картичка. Това е, най-после, истинският живот, истинското столично момиче, което държа за ръка, докато кръжи въртележката на чардаша, а жонгльорите се разхождат по въже, и букет от балерини: Ирена, Констанца, Беба и Катя изпълняват потпури от ориенталски танци - розова стегната плът под прозрачните воали - това е, най-сетне, животът!

Изведнъж върху трима ни пада сноп светлина. От тъмнината ни гледат очи, пълни с омраза. Готови сме да офейкаме, но сме приковани за местата си от уплаха, че ненадейно сме измъкнати от сигурността на тъмнината, засле-

пени от прожектора, който открива износените ни обувки, подгизналите ни рамене.

Международният майстор на черната магия Свенгали Пети извежда Мима и Але в средата на подиума. Светлината ги следва и аз отново потъвам в тъмнина. Магьосникът ги моли да го затворят в сандъка и да седнат на капака. Преди това те ще заковат пирони, за да са сигурни, че няма никаква измама.

Отначало съм щастлив, че не съм там, изложен на чуждите погледи, а малко по-късно стомахът ме боли от завист, че се прославят без мене. Не е работата в прожектора; над тях всъщност се рее светлина, от която съм изключен, в сянка, винаги в сянка. Причината за това е, че и двамата са със златиста коса, защото аз съм от някаква друга, нещастна планета, от друго тесто - от онова, което винаги е в сумрак и сивота, от онази категория, която е осъдена да краде постоянно любов, а и тогава, когато я спечели, не е напълно сигурна в нея. Гледам сега тези двама избраници (Свенгали Пети е удължената ръка на щастието) как се смеят в снопа от златисти струи, изливащи се върху лицата и косите им. Мима мята крака, откривайки колената си, а Але се усмихва към тъмнината и, виж ти! - под звуците на чинели и под грохота на барабани, от другата страна на залата пристига магьосникът, когото преди малко бяха заковали с гвоздеи; той хваща за ръка Але и Мима, кланят се на ръкопляскащите и ми се струва, че и тримата ще литнат към тъмносиния изрисуван таван на "Лотос" като в някакъв абсурден апотеоз. И всичко се смесва, върти и разлива: прещастливият Мимин поглед е отправен към Але, а неговият - към нея, дим, дим, дим, а веднага след това танцова музика: "Джезабел, това си ти!". Първата двойка на дансинга са Мима и приятелят ми. Напълно са забравили за мен. Скоро завистливият ми

поглед е скрит от люлееща се стена танцьори, зад които те двамата се губят и изчезват в здрава прегръдка.

След това задъханата и щастлива Мима ми разказваше, че Свенгали Пети бил нещо объркал конците в сандъка и пищял панически на три езика да не го провалят тази вечер, да му помогнат. На Мима това й било смешно, но успяла да чатне какъв бил пунта. Свенгали Пети я докоснал с лакът преди да влезе в сандъка и прошепнал: "Моля ви, помогнете ми! Please, will you help me...".

Мима след това плати сметката.

Когато потни, лепкави и изгорени от тютюна излязохме от топлия смрад на бърлогата "Лотос", вятърът беше толкова силен, че буквално ни залепи за стената.

Разсъмваше се.

- Кошава! - извика Мима срещу вятъра. - Духа от североизток!

Мократа й коса я шибаше по лицето като бичове.

Вятърът връхлиташе и спускаше дъждовни завеси над опустелите улици и фасади. Гледахме учудени как красивата ни приятелка определяше посоката на вятъра.

- Ще ви покажа нещо... - извика ни тя и побягна надолу по улицата. Тътрехме се след нея, едва я настигахме. В един момент съвсем я изгубихме, но, водени от чукащия звук на токчетата й, я открихме няколко пресечки по-надолу, пред една стена, как мокра и задъхана, стои с вдигната нагоре глава и гледа през дъжда.

Това беше страничната стена на някаква триетажна сграда, а в сивото утро, което се промъкваше през ниските облаци, вятърът обилно я заливаше с дъжд. Тази обляна стена стоеше пред нас като призрак.

- Още малко... още само малко... - бълнуваше Мима, - и то ще почне да се появява!

Киснахме на ъгъла пред бледата стена, чак докато под тънкия слой жълта боя, с която беше измазана къщата, не започнаха да се появяват букви.

Колкото по-мокра ставаше стената, боята отгоре ставаше все по-прозрачна и открихме причината, заради която Мима ни домъкна чак дотук: отдолу се намираше някаква стара реклама!

Заемаше цялата повърхност на стената: започваше от височината на първия етаж, а завършваше над третия, на самата граница между мансардата и покрива.

"ЕВГЕНИЙ ЛАШЕВСКИ - четяхме сричайки,- "НАЙ-ОБИЧАНИТЕ ДЕТСКИ КНИГИ В КРАЛСТВО ЮГОСЛАВИЯ"

Погледнах Мима: стоеше замръзнала, неподвижна пред буквите, които изплуваха от стената на времето, от някакво щастливо преддетство, за което смътно си спомняше през шума на дъжда.

"ИЗБРАНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ ОТ КЛАСИЧЕСКАТА ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦА: ГУСТАВ ШВАБ, БРАТЯ ГРИМ, ХИЛЯДА И ЕДНА НОЩ, АЛЕКСАНДЪР ДЮМА, АЛФОНС ДОДЕ, ЗЕН ГРЕЙ, КАРЛ МАЙ
КАНТОРА ЛАШЕВСКИ
ТЪРСЕТЕ ПРОСПЕКТИ НА НАШИТЕ ИЗДАНИЯ
УЛИЦА КНЕЗА ПАВЛА 46"

И сега все още виждам мокрото й лице пред стената, и Але, и себе си, как присъстваме на нещо, което не проумяваме - двама млади пришълци, дошли от провинцията, за да завладеят Белград, и дъщерята на бившия Крал на книгите, низвергнатата книжарска принцеса, пред последната следа на *синята птица*...

- Утре, когато стената изсъхне, пак няма да се вижда нищо... - каза Мима, отмахвайки камшиците коса от лицето си. - Простете, че ви малтретирам, но рядко духа кошава по тази улица!

Докато я изпращахме до тях, на Сеняшка, Мима ни разказваше, че понякога, когато всичко й опротивее, идвала до своята стена. Това, разбира се, се случвало само тогава, когато съвпаднели особено благоприятни обстоятелства: т. е., когато й дотегнело, когато духала кошавата и когато валяло дъжд. През обикновените дни буквите от рекламата на стария едва прозирали и само тя знаела какво има под онази жълта боя на стената. Старият, напротив, никога не идвал тук, до предвоенната си реклама. Това щяло да го потресе. Той всъщност съвсем бил забравил какъв е бил преди войната. И какъв е бил преди онази, онази война. И преди нея. Такъв човек бил той.

Когато пропаднала работата с книгите, известно време бил зарзаватчия. Отивал с двуколка в Мали Мокри Луг и там купувал от селяни-градинари зеле, картофи и други, и след това препродавал на пазара Байлони. После известно време давал уроци по руски, докато руският бил на мода, а няколко години бил учител по фехтовка. Шпага - сабя - рапира. Някой път щяла да ни покаже оръжието му, ако сме й отидели на гости, когато ни поканела, щом оправела някои работи със съквартирантите и освободяла стаите, които им принадлежели по закон. Сега домът им на нищо не приличал, действал депресиращо и я било срам да кани гости. Не заради себе си, хич не я било грижа, ами заради стария Лашевски, който трудно понасял всичко това.

Нито тази нощ, нито по-късно, Мима ни позволяваше да я изпращаме до самата врата на къщата й. Разделяхме се винаги в началото на улицата, на ъгъла, а тя влизаше в

дълбоката градина, чиято ограда беше тъжно порутена. Никога не ни покани на гости, макар че постоянно обещаваше.

Това беше една от онези смешни семейни вили, които така много се строели из Сеняк през двайсетте години на този век, с псевдоготически кулички и алпийски фронтони, а на входа - помпозни стълбове от тухли, в колониален стил.

Мима разказва, че баща й бил построил вилата през 1925 г. и я нарекъл "Mon repos", но през първите години след войната, докато била още малко момиченце, тя и татко й пуснали няколко семейства без покрив, докато се оправели, но след това по никакъв начин не можели да ги изгонят, защото едни заминавали, а други се настанявали в стаите им, докато Мима и лудият й баща, старият Лашевски, живеели в бившия гараж, в градината, водейки безкрайни дела с новите си квартиранти.

Мима ни разказваше още, че татко й имал едно време прекрасна работа: обучавал белградските хамлетовци на фехтовка, затова те двамата всяка сутрин слизали до Народния театър и, докато старият Лашевски пробождал полониевци и лаертовци, Мима обикаляла мрачната сцена, катерела се по тесните железни стълби чак догоре или надзъртала в гримьорните, където артистките й обличали скъпоценни рокли и костюми, лакирали ноктите й, къдрели косата й. Всички много я обичали, дори няколко пъти се била появила на сцената в "Мадам Бътерфлай" като малка японка в кимоно. Тези години били й останали като най-хубав спомен. Но все по-малко имало представления с фехтовка и все по-рядко викали татко й. Така отново останал без работа. Почти гладували до деня, когато старият Лашевски, сутринта, след като се прекръстил пред иконата, изнесъл стария им кантар от банята и слязъл долу в града, на един ъгъл до Зелени венац, точно срещу пазара, за да мери на селяните.

"Точен кантар - точно мерене - викал, звънейки с един клопотар сякаш обявявал края на света, който за него вече бил почнал. - Който на живота си залага - на кантара ми да слага! В случай на грешка при меренето, плащам обезщетение от сто хиляди!".

За по-голяма живописност, а и от пестеливост, пуснал дълга брада като мужик. Но тежките времена отдавна са зад гърба му, казва Мима. Старият Лашевски, с помощта на добри хора, които не можели спокойно да минават през Зелени венац, докато той звънял ли, звънял, уредил документите си и доказал трудовия си стаж, та му дали пенсия, а и Мима от време на време припечелвала като манекенка или като момиче на щанд през панаирния сезон.

"Живеем добре, казва Мима, мисля, имаме какво да ядем, а гардероба, който нося по ревютата, мога да откупувам за една трета от действителната стойност. Имам предимство! Само съжалявам за книгите. Татко ми четеше от тях, докато бях малка. По една глава преди сън." Но, тъй като гаражът, в който живеят, е прекалено тесен, трябвало да се разделят с огромната си библиотека с размери на Александрийската, според разказа на Мима, и я оставили разхвърляна по онези стаи, където живеели чужди хора. Най-много съжалявала за тези книги: някога, когато станела много богата, както ни каза тази нощ пред тяхната градина, отново щяла да събере всички изгубени книги, всички, до последната! И изгорените в камината през първата следвоенна зима, когато татко й заварил в библиотеката си някакво непознато семейство с дете, болно от треска и майка му, която, точно когато влизал, хвърляла в пламъците последните части от събраните съчинения на Волтер".

"Горете си го, госпожо! - казал спокойно старият Лашевски на нещастната жена, която се борела за детето си. - Изгаряйте си го, от него е и започнало всичко това!".

- Понякога отивам до онази реклама, - каза тя, когато се разделяхме на нейния ъгъл, - за да не забравя коя съм, разбирате ли? Какво съм била и какво ще бъда пак. Знам със сигурност, че ще бъда! Ще видите, казвам ви! Все ми е едно, че се смеете. Някой ден, когато стана кралица или нещо подобно... Хауг!

- Лека нощ, кралице...

- Приятен ден, момчета, - каза тя и изчезна в дълбочината на старата градина.